

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

**Dir. Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
Escolas de Arte e Superiores de Deseño de Galicia**

Programación da disciplina

Nome do centro: E.A.S.D. Mestre Mateo

Titulación: EE.AA.SS. Deseño de Produto

Materia : Historia das Artes e do Deseño

Disciplina: Historia das Artes e do Deseño

Curso... : 1º. DE PRODUTO.-

Carácter : Formación Básica

Tipo.....: Teórica

Docente : Elena Carpintero Troncoso

Ano académico: 2018-2019

Índice

1.-Identificación e contextualización.....	3
2.- Competencias que se desenvolven na disciplina:	3
2.1 Competencias transversais:	3
2.2 Competencias xerais:.....	3
2.3 Competencias específicas:.....	4
3. Contidos:	4
3.1 Organización dos contidos:	4
4.-Avaliación.....	6
4.1.-Resultado da aprendizaxe:.....	6
4.2.- Procedemento de avaliación	6
4.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación:	7
4.4 Sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación:	7
4.5 Criterios e pautas para o alumnado con necesidades educativas especiais:	8
5.-Metodoloxía, recursos e actividades complementarias	8
6.- Bibliografía:.....	8
6.1 Referencias básicas:.....	8
6.2 Referencias complementarias:.....	9
6.3 Recomendacións para o estudo da materia:.....	9

1.-Identificación e contextualización

Idiomas	Galego e Castelán	
Departamento	Deseño de Produto	
Profesora	Elena Carpintero Troncoso	
Correo	elenacarpintero@edu.xunta.es	
Web	www.easd.es	
Créditos ECTS	Distribución horaria créditos ECTS	6
	Horas totais	150
	Horas de clase semanais	3
	Horas de clase no curso:	89 (68 teoría, 19 prácticas y 2 examen)
	Horas de traballo non presencial	61
	Horas titoría	1 Semanal..
Horario	Horario de clases semanais: (Luns de 15,40 a 16,40) e (Xoves de 15,40 a 17,40 horas) Horario de titorías: .....: (Martes de 20 a 21 horas)	
Descritores	<ul style="list-style-type: none"> • Historia e teoría das artes, a arquitectura e o deseño.- • Coñecemento, análise e significado histórico do deseño.- • Deseñadores/as e tendencias contemporáneas.- • Métodos de investigación e experimentación propios da materia.- 	
Obxetivos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñece-lo significado histórico das artes aplicadas e do deseño. 2. Analiza-los movementos no campo das artes aplicadas e do deseño ata hoxe. 3. Afondaren en cada período histórico do deseño industrial e da historia das artes aplicadas. 4. Coñece-las obras e autores máis importantes de cada período. 	

2.- Competencias que se desenvolven na disciplina:

2.1 Competencias transversais:

T8.- Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.

T17.-Contribuir coa súa actividade profesional a sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos e a súa capacidade de xerar valores significativos.

2.2 Competencias xerais:

X6.- Promover o coñecemento dos aspectos históricos, épicos, sociais e culturais do deseño

X12 Afondar na historia e na tradición das artes e do deseño

X13 Coñecer o contexto económico, social e cultural no que se desenvolve o deseño.

X14.-Valorar a dimensión do deseño como factor de igualdade e inclusión social e como transmisor de valores culturais.

2.3 Competencias específicas:

EP4.- Valorar e integrar a dimensión estética respecto ao uso e funcionalidade do produto.-

EP13. Coñecer o contexto económico, social, cultural e histórico no que se desenvolve o deseño de produto.-

3. Contidos:

- 1.- O deseño na historia. Introducción. A forma e función.
- 2.- Deseño e invención. As artes aplicadas na historia.
- 3.- Deseño industrial: Nacemento, evolución e concrecións máis recentes.
- 4.- A expresión artística no século XIX e XX (pintura, escultura e arquitectura, etc.)

3.1 Organización dos contidos:

BT	Bloque temático /contidos	Actividades	Horas	Calendario
1	Forma función e razón.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O deseño entre outros ámbitos creativos. ▪ Introducción a historia do deseño. 	1	2ª Quincena de Setembro.
2	A función dos obxectos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Introducción a historia do deseño: Dilema entre forma e función 	1	Id.
3	A revolución industrial EE.UU	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A revolución industrial e a súa importancia no desenvolvemento do deseño. EE.UU: O sistema americano 	3	Id.
4	O Movemento de Artes e Oficios.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A Exposición Universal de Londres de 1.851. ▪ Arts and Crafts. William Morris 	2	1ª Quincena de Outubro.
5	Deseño e Invención. Medios de transporte e produtos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Novas tipoloxías: O tren, o automóvil, as máquinas de coser e de escribir. 	2	Id.
6	O Modernismo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Análise do movemento.-O Móbel, lámparas, cristal en xeral, o deseño gráfico, o metal. ▪ O Modernismo nos distintos países: De Mac-kintosh a Gaudí. 	8	2ª Quincena de Outubro
7	Racionalismo productivo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alemania: Muthesius e a Werkbund. La AEG e Peter Behrens. ▪ Estados Unidos: Henry Ford 	2	Id.
8	A achegada das Vangardas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ O Futurismo: Giacomo Balla, Umberto Boccioni, ▪ Antonio Sant'Elia, Fortunato Depero. 	2	1ª Quincena de Novembro.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ O Neoplasticismo: Piet Mondrian, Rietveld, Pieter Oud. 	5	1ª Quincena de Novembro
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ O Cubismo ▪ Rusia: O Suprematismo e o Constructivismo: Kasimir Maléovich, Rodchenko, Vladimir Tatlin, El Lissitzky, Liubov Popova. 	1	1ª Quincena de Novembro

		<ul style="list-style-type: none"> Dadá e o Surrealismo: Man Ray Meret Oppenheim y Salvador Dalí. 	2	2ª Quincena de Novembro.
9	A Bauhaus	<ul style="list-style-type: none"> A Escola Bauhaus.As ensinanzas e a súa importancia para o futuro: Weimar, Dessau, Berlín. 	9	1ª Quincena de Decembro
		<ul style="list-style-type: none"> Principais mestres: Gropius, Alma Buscher, Teodoro Boguer, Marcel Breuer, Otto Lindig Benita Otte, Naum Slutzky, Wilhelm Wagenfeld, Peter Keler, Marianne Brandt, Gunta Stölzl e Mies Van der Rohe. A influencia alemana nos EE.UU.; Grandes mestres europeos que desenrolan o seu traballo no citado país. 	6	1ª Quincena de Xaneiro
10	Art Decó	<ul style="list-style-type: none"> Émile-Jacques Rhlmann - Paul Iribe Jules Leleu - Jean Dunand Pierre Legrain - Pierre Chareau René Lalique -Edgar Brandt Jean Puiforcat - Clarice Cliff Alfonso Bialetti Tamara de Lempick Jacques Delamarre Donald Deskey Cassandre. 	7	Mes de Febreiro
11	A Alternativa Racionalista.	<ul style="list-style-type: none"> Le Corbussier Charlotte Perriand Jean Prouvé 	3	Id.
12	Escandinavia	<ul style="list-style-type: none"> Alvar e Aino Aalto 	2	Mes de Marzo
13	A Arquitectura do Século XIX	<p>O Historicismo</p> <ul style="list-style-type: none"> Teóricos do estilo neogótico. Os grandes arquitectos do ferro colado: Labrouste. O inxeniero e o arquitecto ante os novos materiais industriais. A Escola de Chicago: William Le Barón Jenney e Louis Sullivan. <p>O Modernismo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Austria: Hoffmann, Olbrich, Otto Wagner. Bélgica: Henry Van de Velde, Victor Horta. España: Gaudí, Domenech I Montaner, Josep Puig I Cadafalch Francia: Emile André, Héctor Guimard Escocia: Mackintosh 	7	Mes de Marzo
14	A Arquitectura do Século XX	<ul style="list-style-type: none"> Protorracionalismo anterior a 1.917: Gropius, Peter Behrens, Howard, Tony Garnier, Perret e Wright 	2	1ª. Quincena de Abril
		<ul style="list-style-type: none"> Futurismo: Antonio San`Elia. Expresionismo: Bruno Taut, Mendelsonhn Poelzig 	2	1ª. Quincena de Abril
		<ul style="list-style-type: none"> Neoplasticismo: Pieter Oud e Rietveld 	1	1ª. Quincena de Abril
		<ul style="list-style-type: none"> Constructivismo. El Lissitzky, Melnikov e Vladimir Tatlin 	1	1ª. Quincena de Abril

	Bauhaus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gropius :Edificio Bauhaus de Dessau. ▪ Casa dos mestres en Dessau. ▪ Mies Van der Rohe:Pabellón alemán de la exposición de Barcelona de 1.929. ▪ Le Corbusier e os CIAM 	4	2ª. Quincena de Abril
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estados Unidos: Wright. 	1	1ª. Quincena de Maio
	O estilo internacional entre 1.945 – 1.960: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brasil: Lucio Costa, Oscar Niemeyer ▪ Caracas: Carlos Raul Villa ▪ España: Sáiz de Oiza e Fullaondo, Luís Gutiérrez Soto e Luís Moya 	1	1ª. Quincena de Maio
	Tendencias arquitectónicas desde 1.960: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Deseño científico e estrutural: Félix Candela, Frei Otto, Luigi Nervi e Buckminster Fuller ▪ La deconstrucción: Frank Gehry e Gunter Behnisch ▪ Londres: César Pelli, Norman Foster. ▪ Pop: Roberto Venturi e Ciudad de las Vegas ▪ Postmodernismo :Charles Moore, Robert Venturi e Philip Johnson ▪ Nuevo Brutalismo. 	4	1ª. Quincena de Maio
	TOTAL HORAS DE CLASE LECTIVAS	68	

4.-Avaliación

4.1.-Resultado da aprendizaxe:

- 1.-Adquirir-la capacidade de analiza-los exemplos máis importantes, estudando o seu proceso creativo e o desenvolvemento do deseño en cada país e momento histórico.
- 2.-Domina-lo vocabulario específico da investigación histórica no campo do deseño.
- 3.-Integra-los coñecementos históricos sobre as artes e o deseño nos proxectos e traballos.

4.2.- Procedemento de avaliación

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado **será continua** considerando os contidos, as competencias e os criterios de avaliación establecidos no currículo dos estudos superiores.

Esta disciplina aparece no DECRETO 172/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Deseño na Comunidade Autónoma de Galicia como teórica pero inclúese traballos prácticos para facilitar o aprendizaxe dos contidos. O sistema de avaliación continua consta de dous parciais (xaneiro e maio) onde avalíase:

A parte teórica de	0 a 7,5 puntos
O traballo práctico de	0 a 2,0 puntos
Actitude do alumno de	0 a 0,5 puntos

A suma das tres notas será a cualificación de cada cuadrimestre **sendo preciso obter un 5 para aprobar e a media dos dous cuadrimestres superados farán a nota final**. A duración deste exame será de unha hora por cuadrimestre.

Dado o carácter progresivo da disciplina a non realización dos exames parciais liberatorios de materia ou a falta dalgún traballo implicará que o alumnado terá que ser avaliado mediante un proceso diferenciado nunha proba final consistente nun exame teórico o que tamén poden acollerse aqueles/as que desexen subir a nota final.

A normativa (*Orde de 21 de novembro de 2016*) establece que as ensinanzas superiores de deseño son únicamente de carácter presencial, polo que o alumnado que teña un 20% de faltas de asistencia perderá o dereito os exames cuadrimestrais debendo presentarse a convocataria ordinaria pero podendo asistir as clases.

4.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación:

A **avaliación continua** consistirá nunha proba escrita por cuadrimestre onde se deberán analizar tres obras das vistas na clase que puntuará cada unha un máximo de 2,5 puntos. Este exame fará o 75% da nota. Para obter a máxima nota de 2,5 puntos, en cada obra, deberase contestar correctamente os seguintes apartados: **Nome da Obra. Estilo e cronoloxía. Nome do autor si é coñecido. Atendendo o anterior, análise da obra exposta.**

A nota do traballo fará un 20%, é dicir, 2 puntos correspondentes a unha exposición obrigatoria dun traballo, por cuadrimestre, relacionado coa materia que cada alumno expoñerá na aula o día indicado. Para obter esta máxima cualificación no traballo, o alumno terá que manexar bibliografía e non basarse só en Internet sobre cortar e pegar. Valoraranse tamen os comentarios e conclusións persoais. Os traballos presentaranse en formato dixital e serán expostos oralmente polo alumno na aula para todos os demais coa supervisión e cualificación da profesora.

No primeiro cuadrimestre, o traballo versará sobre os séculos XIX e XX e no segundo cada alumno poderá escoller o tema da programación que lle guste desenrolar. A duración da exposición dependerá do número de alumnos e das horas dispoñibles, desde media hora a una hora por alumno e cuadrimestre.-

O 5% restante da nota, é dicir, 0,5 puntos obterase por aqueles alumnos/as que adpten unha actitude positiva na aula, presentando os traballos puntualmente, colaborando cos compañeiros, non empleando os móbiles, sendo puntuais e non interrompir as clases, respetando a profesora e os compañeiros. Non respetar estas causas serán motivo de perder eses 0,5 puntos. Estas faltas de actitude serán controladas pola profesora no caderno da aula, descontando unha décima por cada falta e 0,5 polo uso do teléfono. Todo alumno/a que se ausente da clase para atender unha chamada non poderá reintegrarse a mesma ese día e perderá as 5 décimas.

A suma das tres notas mencionadas será a cualificación de cada cuadrimestre sendo preciso obter un 5 para aprobar e a media dos dous farán a nota final, sempre que esteñan os dous aprobados con un 5 como mínimo.

4.4 Sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación:

O alumnado disporá de dúas convocatorias: unha de carácter ordinario e outra de carácter extraordinario, que se farán públicas para o alumnado coa suficiente antelación.

Aqueles alumnos/as que non aproben mediante a avaliación continua, teñen que realizar un exame final de tódolos contidos da materia **que fará o 100% da nota final, sendo preciso obter un 5 para aprobar**. Este exame consistirá no análise de 5 obras das vistas na clase que puntuarán 2 puntos cada unha. A duración do exame será de dúas horas.

Os repetidores deben asistir as clases e serán cualificados da mesma forma que os demais. Se as clases lles coincide con outra materia dun curso superior non se lles terá en conta a falta., pero

deben expoñer os traballos prácticos cuatrimestrais obrigatorios na aula, e a nota dos mesmos terá selles en conta na convocadora ordinaria, non así na extraordinaria a que terán que presentarse de non superar a anterior. Nesta última serán cualificados como os do párrafo anterior.

Asemade, todos os alumnos/as deben ter en conta que hay unha hora semanal de tutoría no que a profesora poderá resolverlles calquer dúbida.

4.5 Criterios e pautas para o alumnado con necesidades educativas especiais:

Co término especiais referímonos os alumnos que por padecer, temporal ou permanente, discapacidades físicas, psíquicas, sensoriales, ou por ter graves trastornos da personalidade ou da conducta requiran unha atención especializada, con arreglo os principios de non discriminación e normalización educativa, e coa finalidade de conseguir a súa integración.

Partimos de que as adaptacións de espazos, tempos, etc., veñen desenroladas a través da Administración ou do propio Centro educativo, polo que nos veñen dadas. É dicir, programamos aquilo que depende do noso departamento. Respecto destes alumnos o noso departamento terá diferentes tipos de actuación:

a) Adaptar as actividades, se fose posible as súas circunstancias. En todo caso, sempre deberán cubrirse as necesidades para a adquisición da competencia profesional.

b).- Traballar na orientación efectiva destes alumnos si o seu desenrolo profesional dentro do perfil definido non resultase imposible.

c).- Favorecer a integración deste alumno no grupo-aula a través de actividades donde desenrole un papel recoñecido polo grupo e mellore o seu nivel de autoestima.

5.-Metodoloxía, recursos e actividades complementarias

A metodoloxía empregada inspírase nos seguintes principios:

Classes: Exposición na aula pola profesora dos conceptos relacionados coa materia. Explicando os contidos da programación apoiados en exemplos con imáxenes e textos.

Traballos: Cada alumno presentará cos traballos comentarios persoais escritos sobre casos da historia das artes e o deseño, potenciando a crítica como medio de reflexión e coñecemento.

Estudo: Estudo individual dos contidos impartidos nas clases teóricas como traballo independente dos estudantes.

Probas: Proba de avaliación escrita para amosar o coñecemento e capacidade de análise e reflexión sobre os contidos impartidos e traballados desenrolados nesta disciplina.

6.- Bibliografía:

6.1 Referencias básicas:

- DISEÑO. Historia, teoría y práctica del diseño industrial.

- Autor: Bernhard E. Burdek. Editorial Gustavo Gili, SA
- HISTÓRIA DEL ARTE de J.J. Martínez González.-Editorial Gredos,S.A.
(dos tomos).Tomo I: Arte antigo y medieval. Tomo II: Arte moderno y Contemporáneo

6.2 Referencias complementarias:

- Hoffmann: August Sarnitz. 2007. Ed. Taschen
- Futurismo: Silvi a Martín..... Ed. Taschen
- Prouvé. Nils Peters. 2006..... Ed. Taschen
- Kasimir Malevich. Jeannot Simmen y Kolja Kohlhoff. Ed. Köneman
- Bauhaus: Andrew Kennedy. 2006. Edimat Libros, S.A.
- Art Nouveau: Camilla de la Bédoyère. 2007. Edimat Libros,S.A.
- Desing Handbook: Concepto. Materiales. Estilos. Charlotte & Peter Fiell. Ed. Taschen.
- Diseño Escandinavo: Charlotte & Peter Fiell. 2005. Ed. Taschen.
- Atlas Ilustrado del Diseño: Alessandro Biamonti y otros.Susaeta Edic.S.A.
- Iconos del Diseño. El Siglo XX. Ed. Electa.
- Diseño del Siglo XX: Charlotte & Peter Fiell. Ed. Taschen.
- Gran Atlas de la Arquitectura, del año 1.000 al século xx: Francesca Prina con Elena Demar-
tini.Ed.Electa.
- Enciclopedia del Modernismo:B.ChampigNeulle.1983.Edic.Polígrafa.S.A.
- El Modernismo: Robert Schmutzler. 1977. Alianza Forma.
- Bauhaus: Magdalena Droste. Ed. Taschen.

6.3 Recomendacións para o estudo da materia:

1. **Asistir a clase.**
2. **Dedicar ao estudo da materia un tempo regularmente distribuído ao longo do curso.**
3. **Comprobar o grao de asimilación dos conceptos e da adquisición das técnicas reali-
zando en tempo e forma as prácticas propostas na clase.**
4. **Participar na realización dos exercicios teóricos e prácticos propostos na aula.**

Santiago de Compostela, 24 de Setembro de 2.018